

Jeg takker derfor den højtærede Minister, fordi han har fastholdt det Hovedprincip, som dette Ting særlig har vedkendt sig i en Række af Aar og sidst vedkendte sig ved Loven af 11. Maj 1897. Den højtærede Minister har ment, at det vilde være naturligere i Stedet for at give et Tillæg til denne Lov at forny den gældende Lov med Tilføjelse af de Ændringer, som nu maatte anses for fornødne. Det har jeg ikke noget at indvende imod, da det altid er lettere og nemmere for Befolkningen at have en samlet Lov end at skulle søge Oplysninger, snart i Hovedloven, snart i de sig dertil knyttende Tillæg.

Der er dog et Par enkelte Spørgsmaal, som jeg vil udtale min Betænkelighed ved, og det gælder da først den Dispensationsmyndighed, som den højtærede Minister søger i dette Lovforslag, men som ikke findes i den gældende Lov af 1897. Det var jo med fuldt Overlæg, at man ved nævnte Lov kom bort fra den store administrative Myndighed, som man tidligere havde haft; det er ogsaa mit Grundsyn, at Befolkningen i det hele er bedst tjent med, at der i enhver Lov afstikkes faste og bestemte Grænser, og at saa lidt som muligt overlades til Administrationens Forgodtbefindende, idet dette meget let fører til administrativ Vilkaarlighed.

Nu skal jeg villig indrømme, at med Hensyn til Dispensationsret har den højtærede Minister jo været meget forsigtig, idet han i Lovforslagets § 3 kræver, at der skal foreligge „ganske særlige Forhold“, som kunne gøre Udstykningen ønskelig ud over de Grænser, der ellers ere fastsatte i Loven. Men det aabner jo alligevel noget Spillerum, ja, ikke saa lidt Spillerum. Hvis man altid kunde vente at beholde den nuværende Landbrugsminister, har jeg ikke nogen Betænkelighed ved at give ham en saadan Frihed, men det har man ingen Garanti for. Man ser jo, hvorledes Ministre kunne komme og svinde, næsten uden man aner det. Et Ministerskifte kan jo opstaa som en Nysen, og derfor er det aldrig heldigt, at man har for løse Bestemmelser eller overlader for meget til administrativ Vilkaarlighed; det er bedre, at man fastsætter bestemte lovbundne Grænser. Jeg har nogen Betænkelighed ved dette, skønt jeg — som sagt — erkender, at den højtærede Minister har været meget varlig med at forlange Dispensationsret, idet han har brugt det Udtryk, at der skal være „ganske særlige Forhold“ til Stede. Jeg henstiller til det eventuelle Udvalg, om man ikke

bør fastholde Grundreglen i Loven af 11. Maj 1897, at man ikke vil tillade nogen administrativ Vilkaarlighed, men at man fastholder de faste bestemte Grænser, som Loven af 1897 nu en Gang fastsætter.

Med Hensyn til Udstykningsfriheden i øvrigt vil jeg tillade mig at gøre en Bemærkning om Lovforslagets § 2 med Hensyn til Fredskovstrækninger. Det hedder nemlig i Slutningen af nævnte Paragraf, at „samlede *Fredskovstrækninger* maa ikke udstykkes i mindre Lodder end paa 100 Tdr. Land geometrisk Maal, og saadanne samlede Fredskovstrækninger, der allerede ere mindre end 200 Tdr. Land, kunne ikke ved Udstykning deles“. Det forekommer mig at være for store Tal, man der fastholder, og det er mig bekendt, at man enkelte Steder, hvor man har ønsket at dele Fredskov mellem forskellige Parcelister, er stødt paa disse Vanskeligheder, idet Loven allerede fastsætter for snævre Grænser. Jeg henstiller derfor til Udvalget, om man ikke kan indrømme en større Ret med Hensyn til Udstykning af de saakaldte Fredskove.

Forskellen paa Hovedgaarde og Selvejerbøndergaarde finder jeg ikke, der er Anledning til nu at bevare. Den Forskel, der tidligere har været med Hensyn til Pligtarbejde, med Hensyn til Pligtkørsel osv. er jo forsvunden ved tidligere Lovgivning. Den eneste Forskel, der mig bekendt hidtil har været paa Hovedgaarde og almindelige Selvejerbøndergaarde, er jo Tiendepigten, der har hvilet paa de sidste, medens Tiendebyrden ikke har hvilet paa Hovedgaardene. Men med den nugældende Lov om Tiendens Afløsning vil ogsaa denne Forskel forsvinde i Løbet af ganske kort Tid, og jeg finder derfor ikke, der er nogen Anledning til at opretholde særegne og snævre Bestemmelser med Hensyn til Ret til Udstykning af Hovedgaarde, men at de efterhaanden maatte kunne gaa ind under Begrebet Selvejerbøndergaarde. Det henstiller jeg i hvert Fald til Udvalgets velvillige Overvejelse.

Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om Tilladelse til Sammenlægning, hedder det i Lovforslagets § 17, at „Sammenlægningen maa kun omfatte højst 3 Bøndergaarde med et Hartkornstilliggende af tilsammen ikke over 12 Tdr. Gaardenes Jorder skulle som Regel være sammengrænsende og ligge i samme Kommune. Disse Fordringer er Landbrugsministeren dog bemyndiget til at fravige, naar særlige Omstændigheder tale derfor“. Ogsaa der søges der om Dispensationsret, som jeg